

STOF TOT NADENKEN: DE VISIE VAN
HOGLERAAR TOEKOMSTONDERZOEK
WIM DE RIDDER OP INNOVATIE IN
DE ENERGIESECTOR. OPRECHT EN
ONGECENSUREERD.

OP WEG NAAR DE AUTONOME ENERGIEMARKT

WIM DE RIDDER

Wim de Ridder is hoogleraar Toekomstonderzoek aan Universiteit Twente en directeur van Futures Studies & Management Consultancy B.V. Hij publiceert veelvuldig over strategische vraagstukken voor overheid en bedrijfsleven. Zijn laatste boek verscheen in 2012: De strategische revolutie, nieuwe leiders nemen de macht over. Als columnist van Net NL heeft De Ridder redactionele vrijheid: zijn standpunt en die van Netbeheer Nederland stemmen niet per definitie overeen. Wim de Ridder is te volgen en te bereiken via Twitter:

@WimdeRidder1

In oktober 2013 zette het Verenigd Koninkrijk een belangrijke stap op weg naar meer kernenergie. Het Franse EDF (Électricité de France) kreeg toestemming om in Zuidwest Engeland een nieuwe kerncentrale te bouwen, de Hinkley Point C. Om de investering van £ 16 miljard (€ 20 miljard) mogelijk te maken gaf de Engelse overheid de exploitant een waardevaste prijs-garantie van £ 92.50 per megawatt-uur voor een periode van 35 jaar. De marktprijs in 2013 was £ 48 per megawatt-uur. Blijkbaar is kernenergie zonder overheidssubsidie niet rendabel. Hetzelfde geldt voor wind op zee. In ons land gaat het om miljardeninvesteringen die door de overheid worden gesubsidieerd met lange-termijn-prijsgaranties. De kostprijs van wind op zee is dusdanig hoog dat zonder subsidie geen rendabele exploitatie mogelijk is.

Er zijn nog veel meer voorbeelden. In de Verenigde Staten is bij Las Vegas aan de voet van de Clark Mountain de grootste thermische zonnecentrale ter wereld gebouwd. Ondanks het feit dat de zon in dit gebied meer dan 260 dagen per jaar schijnt, moesten er subsidies, goedkope leningen en belastingvoordelen van de federale overheid aan te pas komen om deze centrale commercieel aantrekkelijk te maken.

En wat te denken van de particuliere investeringen in zonnepanelen die sinds enige jaren goede beleggingen zijn, dankzij de salderingsregeling die consumenten een prijs van de opgewekte energie van € 0,23 per kWh garandeert, terwijl de kostprijs van deze stroom bij het elektriciteitsbedrijf niet meer dan € 0,06 per kWh bedraagt?

De moraal: in een concurrerende energiemarkt waar marginale kosten belangrijk zijn voor de prijsvorming, zijn de gevolgen voor

de traditionele elektriciteitsproducenten verstrekkend. Inmiddels zijn de vooruitzichten helder. Toenemende energie efficiency, lagere kosten van energieopslag en dematerialisering van producten, zoals auto's, zullen de vraag naar energie verder doen dalen¹. Prijsdaling van elektriciteit is derhalve onvermijdelijk. Wat zou er gebeuren als de energiemarkt zijn

‘De netbeheerders hebben nu de kans van hun leven, in een grote markt waarin de spelregels nog niet zijn vastgesteld’

weg naar de toekomst zelf zou moeten zoeken? Zeker is dat de technologie die duurzame energie mogelijk maakt autonoom is. De ‘drivers’ zijn informatie-, nano- en biotechnologie die de exponentiële groei in schone energie veroorzaken. De miljarden overheidssubsidie zijn niet langer nodig. De traditionele elektriciteitsproducenten zijn enkele jaren geleden geprivatiseerd en kunnen de rekening van de overcapaciteit niet of nauwelijks bij de overheid neerleggen.

De netbeheerders hebben nu de kans van hun leven. Hun toekomst ligt in de integratie van energie uit fossiele en niet-fossiele bronnen. Deze integratie betekent dat zij stappen in de onzekere wereld van energiemangement: afstemmen van vraag en aanbod van de zelf-producerende en zelf-verbruikende klanten. Het is een grote markt waar de spelregels nog niet zijn vastgesteld. De aanstaande participatiemaatschappij spreidt haar vleugels ook over de energiemarkt uit, onder regie van de netbeheerders. Als zij op tijd zijn.